

Vrijwillig van betekenis

Over binden en boeien van vrijwilligers

Het was op een koude wintermiddag in Mantinge ergens in februari van dit jaar. Het redactieteam van VRIJ - bestaande uit zeven vrijwilligers - boog zich samen met Marieke de Vrij en Jules van der Veldt over de inhoud van deze nieuwe VRIJ. Dit keer met het thema 'Saamhorigheid'.

Na met elkaar gedeeld te hebben wat saamhorigheid bij ieder van ons persoonlijk opriep, kwam naar voren dat het soms behoorlijk lastig is om een 'gezamenlijk veld van vrijwilligers' te creëren. Ondanks alle goede bedoelingen blijft een min of meer onmachtig gevoel bestaan om de vele goede energieën gebundeld te krijgen.

De achterliggende vraag was of er mogelijkheden zijn om meer te bereiken met elkaar. Als trainer bij een grote vrijwilligersorganisatie hoor ik dezelfde geluiden. Die vraag is dus een onderzoek waard, want met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen zal de behoefte aan vrijwilligers alleen nog maar toenemen. De kanteling in de zorg alleen al vraagt een essentiële inzet van vrijwilligers om de ambitie van 'eigen kracht van de burger' te doen slagen. Centraal staat de vraag hoe we vrijwilligers nog meer kunnen binden en kunnen boeien, waardoor de missie meer handen en voeten krijgt en maatschappelijk gezien een grotere impact.

'Er is een verlangen in ieder mens aanwezig om een meerwaarde uit te drukken en van 'betekenis' te zijn'

Dus op onderzoek uit - aan de hand van de inspiraties van Marieke, gegeven voor de Stichting De Vrije Mare. Ook een organisatie met louter vrijwilligers. Veel van deze inspiraties zijn precies passend als uitgangspunten voor het succesvol vormgeven van andere vrijwilligersorganisaties door vrijwilligers aan zich te binden en te blijven boeien.

Verlangen om van betekenis te zijn

Het is belangrijk om te onderkennen dat deze uitgangspunten aansluiten bij de basisbehoefte van ieder mens om van betekenis te willen zijn. *Er is een verlangen in ieder mens aanwezig om een meerwaarde uit te drukken en van 'betekenis' te zijn, niet zinloos te leven, maar - voorbij de eigen 'eigenheid' - vorm te geven aan het geheel waaraan hij toebehoort.*

Dat is ook wat ik terugkrijg van de vrijwilligers met wie ik werk. Ieder wil op zijn manier een bijdrage geven. Verschillende vrijwilligers besloten juist om zich na hun pensioendatum aan te sluiten bij deze vrijwilligersorganisatie om zo weer nieuwe betekenis aan hun leven te geven. Om zinvol bezig te kunnen zijn en van waarde te zijn voor zichzelf, de ander en de maatschappij.

Zeven uitgangspunten voor succes bij het binden en boeien van vrijwilligers

1. *Het uitgangspunt is dat in gemeenschappelijkheid meer bereikt kan worden dan mensen alleenstaand. Dat maakt ook dat alle participanten binnen een vrijwilligersorganisatie daarin een hoge mate van verantwoordelijkheid dienen te kennen.*
2. *De verbondenheid van de deelnemers staat centraal. Wanneer er aarzeling optreedt bij de enkeling of bij meerderen, is het altijd belangrijk om dat serieus te nemen omdat het werk als geheel vlotgetrokken dient te worden.*
Marieke geeft hier een belangrijke precisering: **verbinding vanuit het hart is nummer 1**, een gave of een kwaliteit is nummer 2. Dus waar niet of niet meer geïnvesteerd wordt in verbinding, kan een kwaliteit van een vrijwilliger niet duurzaam landen en ingezet worden in de organisatie.
3. *Diegenen die zich binnen een vrijwilligersorganisatie het meest profileren zijn ook rechtens in staat het meest het gezicht van de vrijwilligersorganisatie te vertegenwoordigen. Ieder vanuit zijn eigen natuurlijke inbreng van dat wat hem past, afhankelijk van de **eigen voorliefde**. De kern is dat iedere vrijwilliger uitgenodigd dient te worden zelfstandig wezenlijke inbreng te mogen hebben, vanuit eigen regie.*

Het is nodig op te houden met denken dat iedereen in alles even bekwaam moet zijn, dat is niet zo! Er is een prachtig, niet zichtbaar kwaliteitspel gaande onder de oppervlakte waarin van alles voldoende is, mits we durven te vragen en te ontvangen, en mits we vrij durven te geven wat in ons in overmaat aanwezig is. Heb oprecht belangstelling naar verbreding van mogelijkheden, meervoudig ingevuld door derden.

4. Zolang verwondering actief blijft bij de deelnemers, zolang kun je professionaliseren. De mate van professionalisering is niet van belang, wél hoe **waardig** dit gedaan wordt in relatie tot ieders zelf. Met de juiste waarde naar ieders zelf krijg je een grote 'omzet'.
5. Wat krijgt de vrijwilliger terug voor wat hij doet? De waarde van wederkerigheid is daarbij essentieel. Dat wat de vrijwilliger terugkrijgt voor zijn bijdrage, dient voor hem gevoelsmatig te kloppen. Dat kan een lach zijn of een tevreden blik, een compliment of een maatschappelijk bestaan. Voor ieder is dat verschillend en om teleurstellingen te voorkomen is het goed om daar zo nu en dan bij stil te staan.

De vrijwilligersorganisatie voor wie ik trainingen verzorg, besteedt er zelfs in een aparte workshop aandacht aan met als werktitel **'In balans'**. Ook merk ik de opluchting bij veel vrijwilligers als ze horen dat ze een kilometervergoeding krijgen voor de autoritten met hun gasten. Ik merk dat - hoewel ze er niet zelf om zullen vragen - het door hen opgevat wordt als een blijk van waardering voor hun inspanningen.

De kartrekkers weten als geen ander dat ze het vaak alleen moeten doen. Soms, na jaren de kar getrokken te hebben, hoor ik de twijfel in hun stem. De inspanning heeft een te

grote wissel getrokken op hun privéleven. Ook teleurstelling in vrijwilligers die niet mee willen doen aan de gezamenlijke missie neemt toe.

Raadzaam zou zijn dat de vrijwilliger zich zo nu en dan afvraagt of dat wat hij doet en dat wat hij ervoor terugkrijgt voor hem in balans is. En mocht dat niet zo zijn, dan is het goed te onderzoeken wat nodig is voor het herstel ervan.

6. *'Leiding geven' lijkt een minder relevant thema voor een vrijwilligersorganisatie omdat het gaat om **'bevlogenheid coachen'** en dat is wat anders dan leidinggeven. Wel is het belangrijk bevlogenheden op elkaar zuiver af te stemmen. Sommige mensen mogen wat geremd worden, terwijl andere meer uitgenodigd dienen te worden omdat de balans ligt in het doorleven van wat je doet.*
7. *Mensen die binnenkomen zullen heel veel steun ondervinden van een **sparringpartner** en vice versa. Het werk kan vereenvoudigd worden voor de deelnemers wanneer de contacten nog secuurder en verzorgder gaan verlopen en de verbindingen onderling aantrekken, soms ook tot in de privésfeer toe, als dat wensbaar is.*

Vrijwillig en niet vrijblijvend

Vrij recent sprak ik een voorzitter van een vrijwilligersorganisatie. Hij vertelde me hoe hij omging met het 'binden en boeien van vrijwilligers'. Hij gaf aan dat het belangrijk is oog te hebben voor de inbreng van een ieder. Passend bij zijn of haar persoonlijke situatie.

'Ik ga ervan uit dat ik het meeste doe. Ik ben immers de kartrekker. Het was mijn idee en behoefte om vorm te geven aan deze maatschappelijke roep. Dankbaar ben ik voor de hulp van iedere vrijwilliger en het is belangrijk hen te stimuleren en in te zetten op die zaken waar hun hart sneller van gaat kloppen. Daar ben ik me elke keer weer van bewust. Ik werk aan de verbinding onderling. Als mensen het fijn hebben met elkaar en het voegt voor hen wat toe, dan zien ze uit naar de volgende bijeenkomst.

Dat wat we in de stichting wilden bereiken, kon niet zonder elkaar. We hadden elkaar nodig om dat te bereiken. Dat wist ik maar al te goed. Ik heb altijd respect gehad voor de keuzes van de vrijwilligers om soms niet bij een vergadering aanwezig te zijn. Uiteindelijk ben ik heel bewust bezig geweest met de verbinding door goed te luisteren naar wat voor een ieder van hen belangrijk was. En zo zijn we met elkaar tot mooie resultaten gekomen.'

Door:

Bianca Haanstra

Bianca Haanstra is redactielid van TIJDSchrift VRIJ en samen met haar partner oprichter van www.deschoolvandedialoog.nl en www.dewereldvan8.nl